

Què és el Creative commons?

El dret a compartir la cultura

Albert Lladó, albert@edicat.cat

Des del moment que Ángeles González-Sinde, la nova Ministra de Cultura, va prendre possessió del càrrec, molts internautes han demanat la seva dimissió. El motiu? Unes declaracions que havia fet anteriorment i on es mostrava contrària a les descàrregues P2P, amb les quals els internautes comparteixen arxius d'àudio i vídeo. Es tracta només de la punta de l'iceberg d'una polèmica que ve de lluny, des que la SGAE va començar a aplicar un cànon a tots els aparells on es pot emmagatzemar i reproduir informació (CD, DVD, memòries portàtils, etc.), ja sigui d'artistes associats a la seva entitat o no, ja sigui per reproduir música amb drets d'autor o simplement arxius del propi usuari. D'aquesta manera, contradiu un principi bàsic: el dret de la presumpció d'innocència. Arrel d'això, conceptes com "copyleft", "creative commons" o "peer-to-peer" han començat a escoltar-se més. Intentem posar una mica de llum a aquesta guerra.

Creative commons

Aquest és el nom que va posar Lawrence Lessig, professor de dret a la Universitat d'Stanford, a aquesta organització sense ànim de lucre que promou tipus de llicències d'autor més flexibles i que, sobretot, tenen en compte el que l'artista decideix sobre la seva obra. Es tracta d'una nova legislació que, a través d'eines informàtiques i l'aplicació de les noves tecnologies, vol facilitar la distribució i l'ús de continguts. Com fer-ho?

Els usuaris poden escollir a quina llicència s'adhereixen. Entre d'altres, poden difondre la seva obra demanant "Reconeixement" (o Attribution): sempre que es reconegui l'autoria de l'obra, aquesta pot ser reproduïda, distribuïda i comunicada públicament. "No comercial" (o Non Commercial): no es pot utilitzar l'obra ni els treballs derivats per a finalitats comercials. I "Sense obres derivades" (o No derivative works): no es pot alterar, transformar o generar una obra derivada de l'obra original. Hi ha moltes més variables i, fins i tot, s'ha provat de permetre la difusió d'algunes obres musicals de forma gratuïta només a països en vies de desenvolupament. El cantant, el fotògraf o l'escriptor és qui diu com vol fer la difusió de la seva obra sense que ningú altre imposi cap tipus de peatge econòmic.

Copyleft i P2P

En un llenguatge menys legislatiu, també s'utilitza el terme "copyleft" per referir-se a totes

aquelles llicències més obertes que el copyright, i no només per producció creativa sinó que també per programari lliure.

Per una altra banda, el nom "P2P" (abreviació de les peer-to-peer) denomina una xarxa informàtica entre iguals. O sigui, que no té clients ni servidors fixos i on tothom comparteix informació a través de nodes. Així s'optimitza l'ús de la banda ampla, es fa servir per a diverses tasques, des de l'intercanvi d'arxius d'àudio i vídeo (i d'aquí ve la polèmica, ja que es poden compartir pel·lícules) fins a sistemes de telefonia per internet (com l'Skype, per exemple). L'efectivitat és tal que companyies com la Warner Bros o la BBC ja ofereixen part dels seus continguts així. Cal deixar clar que és una forma legal de compartir arxius. Com a mínim, fins que no es digui el contrari.

L'SGAE

L'SGAE és la Societat General d'Autors i Editors que té la seu social a l'impressionant Palau Longoria, de Madrid (encara que té altres seus a molts llocs, com Barcelona). Organització autodenominada sense ànim de lucre, té com a objectius fonamentals cobrar i distribuir els drets d'autor dels seus associats, siguin creadors o editors.

A la majoria de països europeus, existeixen associacions similars. I l'SGAE, que té més de 100 anys d'història, tenia una reputació prou reconeguda dins del món artístic fins que, a partir del 2003, va començar a cobrar el cànon digital, del que ja hem parlat. Altres polèmiques, encara més greus, han aparegut últimament. El cobrament d'aquests diners a les biblioteques públiques, a les bodes (encara que siguin actes privats) o a actes benèfics són només algunes d'elles. Posicionats contra el que anomenen "pirateria" han llançat diverses campanyes publicitàries en aquest sentit. El 2004 van realitzar un disc on apareixien immigrants a la contraportada venent CD's d'amagat. L'ONG SOS Racisme els va denunciar per xenofòbia.

Més enllà del dret que poden tenir els autors per cobrar per la reproducció de les seves obres, i de qui vol compartir el que fa sense cap transacció econòmica de per mig, el que sembla que inquieta més de l'SGAE és el repartiment d'allò que recapta. En diverses ocasions, s'han negat a explicar quins criteris segueixen i el que sí que és cert és que, encara que és una associació sense ànim de lucre, està vinculada a altres empreses que sí que poden tenir beneficis. Per posar només dos exemples, Fundación Autor (que pertany a l'SGAE) és l'únic accionista de la Societat Limitada Iberautor. Per un altra banda, la Sociedad Digital de Autores y Editores (SDAE) - que funciona com a braç tecnològic de l'SGAE - és una empresa que factura cada vegada més. Efectivitat o poca transparència?

EXGAE

Si vols conèixer altres formes de gestionar els drets d'autor, pots consultar el web d'EXGAE, una consultoria jurídica que assessora músics i altres creadors que no estan d'acord amb la filosofia de l'SGAE

<http://exgae.net>

DAVID BRAVO

David Bravo és un jove advocat andalús que, amb una perfecta barreja d'humor i intel·ligència, col·labora en diversos mitjans de comunicació explicant altres formes de gestionar els drets d'autor. Si vols saber més d'ell, visita:

http://www.filmica.com/david_bravo

SGAE

La Societat general d'Autors i Editors explica la seva funció i els seus objectius al seu web on, encara que no especifiquen els criteris que utilitzen per repartir les recaptacions entre els seus socis, es poden llegir els seus estatuts.

<http://www.sgae.es>

CREATIVE COMMONS

Si vols saber tots els tipus de llicències Creative Commons, pots visitar el seu web

<http://creativecommons.org>